

jeg, som allerede fremhævet paa et tidligere Tidspunkt, skal afholde mig fra Drøftelse af dette specifikke Emne. Men ogsaa da spurgte jeg forgæves; der kom ingen klar Udtalelse, lige saa lidt som den norske Presse blev færdig med sine Behageligheder.

Den Taktik, man fra Begyndelsen af har anlagt overfor denne Sag fra dansk Side, synes mig at afgive et godt Eksempel paa det, man vistnok kalder „at træner en Sag“, og hvortil jo visse danske Embedsmandstyper er rene Genier. Med et forsigtigt „Hys!“ til eventuelle Fredsforstyrreere skaffer man Ro om Sagen, som det saa smukt hedder, og lader den offentlige Bevidsthed sove videre, alt sammen i Haab om, at den samme Søvnighed ogsaa vil udvises af Modparten, saa man kan faa Sagen ordnet i Fred og Ro. Jeg tror, man nu vil erkende, at den Taktik har været overordentlig uheldig i dette Tilfælde. Ganske vist er det lykkedes forbavsende længe at faa den noget magelige danske Løve til at slumre uanfægtet videre, men det har rigtignok ikke forhindret, at Isbjørnen i Naboburet gebærdede sig vildere og vildere. Jeg vil ikke hermed sige, at jeg ikke anerkender, at der er saare mange Omraader i Udenrigspolitikken, hvor det er særdeles heldigt, at Sagerne kan behandles uden for stor offentlig Deltagelse, men det beror paa et stort psykologisk Fejlsyn, naar man troede, at denne Sag lod sig ordne ad samme Vej uden en rettidig Mobilisering og Orientering af en enig dansk offentlig Mening.

For den, der gennem de sidste 10—15 Aar har fulgt norske Stemninger og Strømninger, maatte det nemlig staa klart, at bag det tilfældigt rejste grønlandske Spørgsmaal laa der langt dybere og langt alvorligere Forhold skjult. En gennem mange Aar opsamlet og opsvulmet Irritation mod os trængte til at faa Luft, og det havde stillet os ulige heldigere, hvis vi straks havde erkendt dette og i venligsindet Aand, men i værdig Fasthed overfor Livsinteresser, som vi ikke kan og vil drøfte med fremmede, var traadt disse norske Stemninger i Møde.

Efter min Mening har det forsømte ingenlunde kunnet indhentes ved, at man senere rundt om i den danske Presse navnlig efter Hr. Paturssons berømmelige Rejser og Taler har taget Forholdet til Norge op i stigende Grad, for slet ikke at tale om Sagens Behandling i vor specielle Petit-Journalistik — et Forhold, jeg senere skal komme tilbage til. Thi dels har Savnet af en officiel — eller lad mig sige en officios — Parole nødvendigvis maatte give en vis spredt

Opmarch, og dels, og hvad der er det vigtigste, havde den norske Diskussion allerede forinden uanfægtet kunnet skrue sig op til de Højder, hvor den nu bevæger sig.

Man vil nu spørge, om de stærke Ord, jeg før brugte om Stemningen i Norge imod os, dog ikke er overdrevne, og hvorledes det dog er muligt, at saadanne Stemninger er kommet op. Jeg skal ganske kort søge at gøre Rede derfor, saaledes som Sagen ligger efter min Opfattelse.

Jeg skal ikke opholde mig længe ved den Rolle, Historien spiller; den er lige saa afgørende som velkendt, selv om jeg tror, det vil overraske de fleste hernede, naar de ved Selvsyn stifter Bekendtskab med, hvor megen Bitterhed og hvor stort Nag tidligere Tidens Forhold og Misforstaaelser den Dag i Dag har aflejret i den Nation, vi gennem saa mange Aarhundreder var forenet med. Om dette Moment, der gør den dansk-norske Diskussion saa fortvivlende vanskelig, vil jeg blot sige dette, at hvad vi Danske føler af Kritik og Utilfredshed med tidligere Tidens Styre, naar vi læser vort Folks Historie igennem, og hvad de fleste andre Nationer føler paa tilsvarende Maade — thi jeg tror ikke, der er noget moderne Folk, der er udelt tilfreds med sin egen Fortid —, alt dette lægger Nordmændene ganske roligt Danmark og Dansketiden til Last. Det er jo bekvemt saaledes at kunne skyde Fortidens Fejl og Synder over paa andre, blot at det ikke er saa behageligt for os og for det nuværende Danmark stadig at faa disse gamle Regninger præsenteret, men saaledes er Forholdet nu en Gang. Det er, som om den norske Nation, dens Samvittighed, Medansvar o. s. v. paa et givet Tidspunkt af Historien dukker under for først 400—500 Aar efter, nemlig efter 1814, at dukke op igen i Overfladen. Hele det uendeligt vanskelige Afsnit i Folkenes nyere Historie, som ligger just mellem de to Tidspunkter, er det, som om man slet ikke vil vedkende sig. Jeg tror, man maa sige til Nordmændene, om det dog ikke var paa Tide, at de beskæftigede sig noget med dette Forhold, vedgik deres Andel i Fortiden noget mere og til Gengæld lod det moderne Danmark noget mere i Fred.

I logisk Konsekvens af dette historiske Moment er det, at den udprægede antidanske Bevægelse i Norge har været i særlig Vækst efter Opløsningen af Unionen med Sverige. Efter at have faaet Luft til den Side var det, som om man følte de aarhundredgamle Saar mod Syd bryde op igen, og under Verdenskrigen, hvor Forholdene saa stærkt appellerede til Samarbejde mellem de tre